Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Gäller 2026-09-01 – 2027-08-31

Bäsna skola och fritidshem

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Varför Plan mot diskriminering och kränkande behandling? 3
Främja, förebygga och åtgärda: 3
BÄSNA SKOLAS vision, ansvar samt delaktighet: 3
Kommunens övergripande rutiner och åtgärder vid misstänkta kränkningar: 4
Upptäcka, anmäla, utreda och dokumentera: 4
Utvärdering och analys av föregående års plan mot diskriminering och kränkande behandling: 5
Utvärdering och analys av föregående års kartläggningar och sammanställningar: 6
Främjande insatser: 7
Förebyggande åtgärder: 8
Prioriterade mål detta läsår: 9
Till dig som förälder: 9
Till dig som barn/elev: 10
Barn/elever och vårdnadshavares delaktighet: 10
Begrepp: 10
Diskrimineringsgrunderna: 11

VARFÖR PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING?

Enligt Skolverket och gällande lagstiftning: skollagen[1] och Diskrimineringslagen[2], ska huvudmannen årligen se till att det upprättas planer mot kränkande behandling, en för varje enskild verksamhet. Syftet med planen är att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska vara ”levande” i den meningen att den ständigt ska vara aktuell i verksamhetens dagliga arbete. Planen ska enligt Skolverkets rekommendationer innehålla:

- en översikt över de mål som verksamheten har satt upp för det förebyggande arbetet
- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkningar
- en redovisning av vilka åtgärder verksamheten planerar att påbörja eller genomföra under det kommande året
- en redovisning av hur åtgärderna i den föregående årsplanen har genomförts.

I planerna ska det anges vem som är ansvarig för att respektive åtgärd genomförs, samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta är enhetens plan för detta läsår.

FRÄMJA, FÖREBYGGA OCH ÅTGÄRDA:

Vi arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande. Det är olika arbetssätt som ser till att alla barn/elever har en trygg vardag fri från kränkande behandling och diskriminering. De olika arbetssätten innebär:

- Främjande arbete handlar till exempel om att arbeta för att alla barn och elever är lika mycket värda, att vi bemöter varandra på ett trevligt och respektfullt sätt och att alla som deltar i verksamheten är inkluderade. Verksamheten identifierar och stärker de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Det främjande arbetet genomförs oavsett om det finns aktuella problem eller inte och riktar sig till alla barn/elever.
- Förebyggande arbete handlar om att hitta och förhindra risker för utsatthet, exempelvis platser eller situationer utomhus, vid skåpen och omklädningsrum. Arbetet utgår från konkreta behov eller riskområden som verksamheten har upptäckt eller synliggjort vid kartläggning.
- Åtgärdande arbete handlar om att agera: stoppa, utreda och åtgärda då barn/elever beter sig på ett sätt som får någon att bli ledsen eller må dåligt. Barn/elever ska veta att de ska vända sig till en vuxen för att få hjälp.

BÄSNA SKOLAS VISION, ANSVAR SAMT DELAKTIGHET:

Vision: Bäsna skola ska vara en plats där alla ska känna trygghet och bli accepterade för den man är.

[1] Skollag (2010:800) | Sveriges riksdag (riksdagen.se) Främst kap 6.
[2] Diskrimineringslag (2008:567) | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

Verksamheter som omfattas av planen: Förskoleklass, grundskola och fritidshem

Ansvariga för planen: Rektor i samarbete med personalen på skolan.

Personalens delaktighet: All personal är delaktig vid utvärdering och upprättande av planen. Personalen genomför trivselenkäter med eleverna vid två tillfällen per läsår. Enkäten sammanställs och följs upp och analyseras av personalen. Personalen arbetar i vardagen med de förebyggande och främjande åtgärderna.

Förankring av planen: Rektor ansvarar för att personal, elever och föräldrar känner till skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen läggs ut på Vklass. Planen presenteras och diskuteras tillsammans med skolans elever. Planen ska vara känd och arbetas med kontinuerligt. Kompisgruppen planerar och genomför kompisdagar på skolan, diskuterar frågor som rör normer och värdering och tar fram gemensamma regler. En trivselenkät genomförs i samtliga elevgrupper två gånger per läsår. Syftet med enkäten är att mäta elevernas trivsel på skolan och kartlägga fysiska områden med förekomst av diskriminering eller kränkning. Eleverna jobbar sedan klassvis tillsammans med mentor utifrån det som framkommit i enkäten. Övergripande frågor som rör hela skolan arbetar kompisgruppen med.

KOMMUNENS ÖVERGRIPANDE RUTINER OCH ÅTGÄRDER VID MISSTÄNKTA KRÄNKNINGAR:

- All personal ska villkorslöst, utan dröjsmål, vid misstanke om att barn/elev blivit kränkt anmäla detta till respektive chef/rektor.
- Anmälan görs digitalt via KBI/ Draftit. (Digitalt ärendehanteringssystem för att utreda diskriminering och kränkande behandling.)
- Rektor ansvarar för att ärendet utreds omgående via Draftit.
- Rektor gör en anmälan till huvudmannen via Draftit.
- Barn och utbildningsförvaltningen redovisar kontinuerligt antal fall av diskriminering och kränkande behandling på Barn- och utbildningsnämnden. Årligen görs en aggregerad uppföljning av huvudman, både av enheternas Planer mot diskriminering och kränkande behandling, samt läsårets Draftit- sammanställning.

Om ett barn/elev känner sig kränkt av någon vuxen ska detta tas på extra stort allvar då barnet kan anses stå i beroendeställning till den vuxne. Barnet eller dennes vårdnadshavare ska omedelbart kontakta/berätta för personal eller rektor.

UPPTÄCKA, ANMÄLA, UTREDA OCH DOKUMENTERA:

Enligt skollag 6 kap. 10§ är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Enl. 2 kap. 7§ diskrimineringslagen och 6 kap. 10§ skollagen är en huvudman som får kännedom om att ett barn eller elev anser sig blivit utsatt för kränkande eller diskriminerande behandling, skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna

Steg 1
1. Den som upptäcker kränkningen avbryter det som sker.
2. Vidare kontaktar den som upptäcker kränkningen omedelbart ansvarig mentor/klasslärare.
3. Skolpersonal pratar omgående med berörda elever enskilt. Syftet med samtalen ska vara att avhjälpa den akuta situationen och hitta en långsiktig lösning.
4. För kränkningar som sker på fritids utreds kränkningen av ansvarig fritidspersonal
5. Vårdnadshavare till alla berörda elever ska underrättas.
6. Mentor/klasslärare är ansvariga för att uppföljning sker inom 14 dagar.
7. Vid misstanke om lagbrott görs polisanmälan.
8. Ärendet dokumenteras i KB process av personal som hanterar ärendet. Det skickas vidare till rektor som hanterar ärendet som 1: Utredning, vilket är standardvalet - när ärendet behöver utredas vidare, eller 2: Snabbutredning –om utredningen och åtaganden är gjorda på plats. Ärendet skickas sedan vidare till huvudman för godkännande.

Steg 2
1. Om kränkningen/mobbningen inte upphör meddelar rektor trygghetsteamet på skolan som sätter sig in i ärendet och fortsätter arbetet.
2. Trygghetsteamet tar del av tillgänglig dokumentation i det aktuella fallet samt annan dokumentation som finns runt de aktuella eleverna.
3. Utredning och Uppföljning görs i Draftit.
4. Förnyad kontakt tas med berörda elevers vårdnadshavare.
5. Trygghetsteamet är ansvarigt för att uppföljning sker inom 14 dagar.
6. Dokumentation kring ärendet görs i Draft It. Med uppföljning/ återkoppling till rektor och mentor.

Steg 3
1. Om kränkningen/mobbningen fortsätter trots åtgärderna i steg 1 och 2 kallar rektor till ett möte med elev och vårdnadshavare samt mentor/klasslärare och någon representant från Trygghetsteamet. Beslut om hur ärendet ska tas vidare tas.
2. Rektor ansvarar för att uppföljning görs inom 14 dagar.

Steg 4
1. Kränkande elever kan om inget av ovanstående hjälper flyttas till annan grupp eller skola i kommunen efter beslut av rektor.
2. Ärendet kan även anmälas till socialtjänst eller polis

UTVÄRDERING OCH ANALYS AV FÖREGÅENDE ÅRS PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING:

- Samtliga elever, personal och föräldrar på Bäsna skola ska känna till skolans plan mot diskriminering och kränkning.
- Samtlig pedagogisk personal på skolan ska vara trygga och tydliga ledare som arbetar utifrån skolans värdegrund. Undervisning och aktiviteter ska innehålla arbetsformer som gynnar samhörighet och trygghet. Samtliga lärare ska även utveckla undervisningen så att elevernas synsätt och olika erfarenheter tas till vara.
- Eleverna ska alltid känna sig välkomna, sedda och trygga oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionshinder eller sexuell läggning.
- Fortsatta diskussioner kring normer och värderingar både med elever och personal – utifrån ett normkritiskt perspektiv.
- Förbättra studieron för samtliga elever.

Personalen har jobbat med trygghetsgrupper vilket gett eleverna trygghet. Hela skolan har ofta gjort aktiviteter tillsammans vilket bidragit till att ”alla känner alla” och eleverna är trygga med all personal. under hela läsåret har lärarna jobbat med studiero och försökt få eleverna vara delaktiga och förstå att de är varandras arbetsmiljö. Skolan behöver fortsätta att jobba med trygghet och studiero samt uppdatera sig kontinuerligt på planen och jobba aktivt med de nya målen att skapa trygga lärmiljöer och prioritera det relationella.

UTVÄRDERING OCH ANALYS AV FÖREGÅENDE ÅRS KARTLÄGGNINGAR OCH SAMMANSTÄLLNINGAR:

Samtliga elever och personal på Bäsna skola ska känna till skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling och vara delaktiga i processen runt den. All personal på skolan och fritidshem ska vara trygga och tydliga ledare som arbetar utifrån läroplanens värdegrund. Eleverna ska alltid känna sig välkomna, sedda och trygga i skolan och på fritidshemmet oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionshinder eller sexuell läggning. Arbetet följs upp och utvärderas regelbundet vid klass och kompisgrupper och vid regelbundna uppföljningar som vid t ex utvecklingssamtal och vid personalträffar.

• All personal på skolan har tillsammans med rektor utvärderat arbetsgången, de främjande och förebyggande insatserna.
• Resultat av trivselenkät som genomfördes under läsåret har analyserats av elever och personal.
• Arbetsmiljön lyfts regelbundet på klassråd utifrån det systematiska arbetsmiljöarbetet.
• All skolpersonal arbetar dagligen med det sociala samspelet och diskuterar med eleverna om hur vi ska vara mot varandra.
• Läget på skolan tas upp en gång i månaden på elevrådet då eleverna diskuterat i klassråd innan.
Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Terminsuppstart med gemensamma värdegrundsaktiviteter genomfördes på hela skolan. Dessa dagar upplevde såväl pedagoger som elever mycket värdefulla.

All personal agerar och ser barnen som ett gemensamt ansvar hela dagen och personalen har arbetat aktivt och medvetet med att skapa en gemensam värdegrund. Några mindre allvarliga fall av kränkande behandling har rapporterats. Fall av kränkande behandling ska rapporteras i Draftit. Vi har regelbundna diskussioner i kollegiet om när man ska rapportera och inte, utifrån otydligheten kring begreppet ”kränkande behandling”. Tid har lagts ner på att kontinuerligt arbeta med värdegrundsfrågor och ett gemensamt förhållningsätt. Personalen diskuterar ofta förhållningssätt och olika elevers behov. Genom att öppet diskutera frågor har personalen känt sig trygga vilket har stärkt alla till att se och jobba med det positiva och varje individs styrkor både hos elever och dem själva.
Under hösten genomfördes de temadagar som planerats. Tvärgruppsarbete pågick under hela läsåret på skogsdagar samt vid temadagar och en del idrottslektioner. De tvärgruppsarbeten som gjorts har bidragit till att alla barn känner och leker med varandra, vilket de gör på alla raster och på fritids.
Kompisgruppen planerade och genomförde en dag med samarbetslekar under höstterminen.
Eleverna har sett filmer och samtalat om hur man är en god kamrat samt vid flera tillfällen haft samarbetsövningar. Utvärderingarna visade att detta var mycket uppskattat bland samtliga elever.
Studieron har varit skiftande i de olika grupperna och anpassningar har gjorts för att skapa en lugnare klassrumsmiljö. Eleverna har tillsammans med skolans pedagoger tagit fram ordningsregler.
Kompisgruppen har tillsammans med fritidspedagog tagit fram regler för t.ex. utelekar.
Att förbereda eleverna på vad de kan göra på rasten och att aktiviteterna är gemensamma för alla elever på skolan, bidrar till att eleverna känner varandra och alla leker med alla. De har varit få som behövt oroa sig för vad den ska göra på rasten. Personal finns ute på alla raster. Den tillfälliga skolgården är inte optimal och eleverna saknar multi-arenan. Det finns färre saker att göra, många saknar att spela fotboll.
Klassråd och elevråd/kompisgrupp genomfördes enligt planen. Aktuella frågor kring normer och värderingar lyfts vid varje träff med elevrådet. Eleverna tar ansvar och lyfter angelägna frågor som ex. gemensamma regler.

FRÄMJANDE INSATSER:

Insats	**Ansvar**	**Tidpunkt**	**Upplägg**
Pedagogerna skapar samhörighet och trygghet.	Alla pedagoger	Hela läsåret	Gemensamma lekar. Alla klasser går till skogen tillsammans på fredagar.
Skolan har en gemensam skogsdag varje fredag.	Ansvariga pedagoger för varje gång. Läggs in i årshjulet.	Fredagar hela läsåret.	Aktiviteterna följer årshjulet och naturens förändringar.
Gemsamma rastaktiviteter.	Mentorer och Birgitta.	Raster.	Vid två lunchraster i veckan ordnas

			lärarledd rastverksamhet.
Klassråd och elevråd.	Mentorer, trygghetsteam och skolledning.	En gång i månaden.	Klassråd genomförs i klassen och frågor tas upp i elevråd som har två representanter från varje klass.
Vi jobbar med att ha bra övergångar mellan årskurser.	Förskollärare i förskoleklass och lärare i åk 1. Förskollärare i förskolan och förskollärare i förskoleklass och pedagoger inom fritidshem.	Slutet av vårterminen.	Förskola – förskoleklass enligt arbetsgången i kommunen. Förskoleklass – åk 1 sker genom överlämningssamtal samt klassrumsbesök.
F – 1 lär sig lekar på fritidshemmet för att skapa trygghet.	Pedagoger på fritidshemmet.	Hela skolåret.	Gemensamma lekar på fritidshemmet när åk 2-3 har längre skoldagar.

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER:

Insats	**Aktivitet**	**Ansvar**	**Upplägg**
Få information om var kränkningar kan förekomma.	Trivselenkät.	Alla pedagoger	Enkäten genomförs digitalt av elev/pedagog en gång per termin.
Ta reda på elevernas tankar och lösningar.	Redovisning av trivselenkäten i klassen.	Klasslärare/mentor.	Diskussion i klassen, ta vara på elevernas idéer.
Skapa trygghet på rasterna.	Närvarande och delaktiga rastvärdar.	Alla pedagoger.	Två st värdar varje rast. Schema görs upp vid skolstart.
Skapa trygghet med tydliga regler.	Ordningsregler tas fram.	Skolledning	Diskussion i klasserna och elevrådet. Kontinuerlig uppföljning av reglerna.

PRIORITERADE MÅL DETTA LÄSÅR:

Mål	Åtgärder/insatser	Ansvarig	Datum när arbetet påbörjas	Datum när arbetet avslutas
Medvetna val vid gruppindelningar för att skapa lugn och trygghet	Pedagogerna skapar samhörighet och trygghet	Alla pedagoger	Hela läsåret	Slutet på läsåret
Aktivt närvarande pedagoger för att stödja eleverna socialt, kommunikativt och emotionellt.	Hjälpa eleverna att lösa konflikter samt stötta dem i att hitta egna lösningar och träna på det sociala samspelet.	Alla pedagoger	Hela läsåret	Slutet på läsåret
Elever, vårdnadshavare och personal ska känna till skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.	Genom klassråd, utvärderingar, dialoger, publicering på V-klass samt genomgång på föräldramöten.	Rektor samt alla lärare.	Vid terminsstart	Terminsslut
Prioritera det relationella.	Samsyn och diskussioner kring förhållningssätt och bemötande.	Alla som jobbar på skolan	Hela läsåret	Slutet på läsåret

TILL DIG SOM FÖRÄLDER:

Om du misstänker att ditt barn eller något annat barn utsätts för diskriminering eller kränkande behandling ska du i första hand vända dig till någon i personalen. Det kan vara svårt att ta till sig att ens egna barn kränker andra barn men även i detta fall är det viktigt att prata med personalen. Alla måste ta ett gemensamt ansvar och arbeta för barnens trygghet och samhörighet.

TILL DIG SOM BARN/ELEV:

En kränkning är när du blivit så illa behandlad att du känner dig ledsen, sårad eller mindre värd. En kränkande handling är en handling som du inte har bett om ska ske, det kan till exempel vara att någon slår dig, säger något elakt till dig, fryser ut dig, inte låter dig vara med eller är elak mot dig över nätet. Om du känner dig kränkt, ledsen eller sårad eller ser någon annan som är utsatt, berätta så snart som möjligt för en vuxen på skolan eller hemma.

BARN/ELEVER OCH VÅRDNADSHAVARES DELAKTIGHET:

Rektor ansvarar för att personal, elever och föräldrar känner till skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen läggs ut på Vklass. Planen presenteras och diskuteras tillsammans med skolans elever. Planen ska vara känd och arbetas med kontinuerligt. Kompisgruppen planerar och genomför kompisdagar på skolan, diskuterar frågor som rör normer och värdering och tar fram gemensamma regler. En trivselenkät genomförs i samtliga elevgrupper två gånger per läsår. Syftet med enkäten är att mäta elevernas trivsel på skolan och kartlägga fysiska områden med förekomst av diskriminering eller kränkning. Eleverna jobbar sedan klassvis tillsammans med mentor utifrån det som framkommit i enkäten. Övergripande frågor som rör hela skolan arbetar kompisgruppen med. Eleverna jobbar med värdegrundsfrågor på klassråd och elevråd.
Planen presenteras på föräldramötet i början på läsåret. Vårdnadshavarna kan ta del av planen på V-klass där den läggs upp. *V*årdnadshavare som misstänker någon form av kränkning vänder sig till personalen. Personal har kontakt med vårdnadshavare och följer upp alla ärenden. Alla tar ett gemensamt ansvar och arbetar för barnens trygghet och samhörighet.

BEGREPP:

Diskriminering
En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen är att någon missgynnas eller kränks och att missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Direkt diskriminering
Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Till exempel om en elev får sämre betyg och det har samband med hens etniska tillhörighet.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering är när det finns en regel som verkar neutral men särskilt missgynnar personer med koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempelvis är om alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de barn som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en verksamhet inte genomför skäliga åtgärder för att en person med funktionsnedsättning ska kunna ta del av verksamheten. Ett exempel på bristande tillgänglighet kan vara att en elev med dyslexi inte får stöd i undervisningen.

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Exempel på trakasserier kan vara en lärare som hånar en elev för att han bär kippa.

Sexuella trakasserier

Med sexuella trakasserier menas ett beteende av sexuell natur som är oönskat av den som blir utsatt för det. Det kan till exempel vara att en lärare är sexuellt närgången mot en elev.

Instruktioner att diskriminera

Instruktion att diskriminera är när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, till exempel en anställd, att diskriminera någon annan.

Kränkande behandling

I 1 kap. skollagen och i läroplanerna används begreppet kränkande behandling brett och omfattar då alla typer av kränkningar inklusive diskriminering enligt diskrimineringslagen och även diskriminering med koppling till andra omständigheter som gäller den enskilde som person. I 1 kap.2 § Regeringsformen står att ”Det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person”. I 6 kap. skollagen avgränsas kränkande behandling till att avse ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen. I den här texten används begreppet ”kränkningar” för att beskriva alla typer av kränkningar som avses i 1 kap. skollagen, alltså omfattande även alla former av och grunder för diskriminering. När begreppet ”kränkande behandling” används här menar vi kränkningar såsom begreppet används i 6 kap. skollagen.[3]

DISKRIMINERINGSGRUNDERNA:

Kön

att någon är kvinna eller man. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön. Lag (2014:958).

[3] Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda - Hur skolan kan arbeta mot trakasserier och kränkningar. Skolverket, Stockholm 2019

Könsöverskridande identitet eller uttryck
att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

Etnisk tillhörighet
nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande

Funktionsnedsättning
varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå

Religion eller annan trosuppfattning
Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar till exempel buddism, ateism och agnosticism.

Sexuell läggning:
homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning

Ålder
uppnådd levnadslängd.

Källa för diskrimineringsgrunderna: [4]

[4] Diskrimineringsombudsmannen | DO 2023-06-27